

**Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes sēde
PROTOKOLS Nr.1**

Rīgā

2013.gada 7.februārī

Sēde notiek: 309.kab., Veselības ministrijā, Brīvības ielā 72

Sēdes sākums: plkst.12:00

Sēdes beigas: plkst. 13:30

Sēdi vada:

I.Circene – Padomes priekšsēdētāja, veselības ministre

Sēdē piedalās:

Padomes locekļi:

I.Aire – Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra vietniece;

I.Alliks - Labklājības ministrijas valsts sekretāres vietnieks;

A.Danilāns - Valsts ieņēmumu dienesta Akcīzes pārvaldes direktors;

P.Leiškalns – Latvijas Darba devēju konfederācijas sociālās drošības un veselības aizsardzības eksperts;

S.Līviņa - Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta direktore;

Z.Matuzale - Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas pārstrādes departamenta direktore;

Dz.Mozgis - Slimību profilakses un kontroles centra direktores vietnieks;

I.Ozola - Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāve, akciju sabiedrības „Aldaris” arodorganizācijas priekšsēdētāja;

A.Stirna – valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs” Narkoloģiskās palīdzības dienesta vadītāja;

S.Šimfa – Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos;

G.Upītis – Aizsardzības ministrijas Personāla attīstības departamenta direktora vietnieks;

I.Vilkārse – Kultūras ministrijas Stratēģijas un reģionālās kultūrpolitikas nodaļas vecākā referente.

Pārstāvji:

P.Liniņš – Latvijas Alus darītāju savienības pārstāvis;

S.Lobanova – Jaunatnes atturības federācija;

E.Krūmiņa – Jaunatnes atturības federācija;

R.Ieviņš – LU Atturības un veselības izglītības veicināšanas biedrība;

I.Birzniece – Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja;

A.Krūmiņa - Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vecākā eksperte atkarību uzraudzības jomā;

O.Šneiders – Veselības ministrijas Komunikācijas nodaļas preses sekretārs.

Nepiedalās:

I.Beināre - Ekonomikas ministrijas Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta direktore;

S.Falka - Valsts izglītības satura centra Izglītības departamenta Vispārējās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente;

A.Kalniņš - Latvijas Tirdzotāju asociācijas padomnieks;

U.Reimanis – Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieks.

Sēdi protokolē:

L.Melņe-Prīžavoite – Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vecākā referente

Darba kārtībā:

1. **Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes (NAIP) sēdes atklāšana un sēdes darba kārtības apstiprināšana.**

Veselības ministre, NAIP priekšsēdētāja I.Circene

2. **Informācija par grozījumiem Ministru kabineta 2003.gada 25.februāra noteikumos Nr.88 „Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes nolikums” un VM rīkojumu par jauno NAIP personālsastāvu.**

Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departaments

3. **Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plāna 2012.-2014.gadam plānotie pasākumi 2013.gadā.**

Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departaments

4. **LU Atturības un veselības izglītības veicināšanas biedrības (LUAVIV) un Jaunatnes atturības federācijas (JAF) priekšlikumi alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas jomā.**

LUAVIV Raivis Ieviņš

5. Citi jautājumi**Sēde:**

1. **NAIP sēdes atklāšana un sēdes darba kārtības apstiprināšana.**

Sēdi atklāj veselības ministre, NAIP priekšsēdētāja I.Circene. 2012. gada nogalē (19.decembrī) Ministru kabinetā tika apstiprināts **Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plāns 2012.-2014.gadam** (turpmāk – plāns). Veselības ministre izsaka pateicību par ieguldīto darbu plāna tapšanas procesā un aicina atbildīgās institūcijas nodrošināt plānā iekļauto pasākumu izpildi turpmākajos gados, kā arī turpināt jau iesāktu darbu alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas jomā, īpašu uzmanību pievēršot bērniem un jauniešiem.

NAIP locekļi apstiprina sēdes darba kārtību.

2. **Informācija par grozījumiem Ministru kabineta 2003.gada 25.februāra noteikumos Nr.88 „Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes nolikums” un VM rīkojumu par jauno NAIP personālsastāvu.**

NAIP sekretariāts informē, ka 2013.gada 11.janvārī stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 25.februāra noteikumos Nr.88 „Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes nolikums”, kas paredz, ka NAIP sēdes turpmāk notiks ne retāk kā divas reizes gadā.

Vienlaikus NAIP sekretariāts informē, ka 2013.gada 21.janvārī stājās spēkā Veselības ministrijas rīkojums Nr.7 „Par Nacionālo alkoholisma ierobežošanas padomi”, ar kuru veselības ministre apstiprināja NAIP personālsastāvu.

Iepriekšminētie normatīvie akti ir pieejami Veselības ministrijas mājas lapā

http://www.vm.gov.lv/lv/ministrija/konsultativas_padomes/nacionala_alkoholisma_ierobezosanas_padome/.

3. **Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plāna 2012.-2014.gadam plānotie pasākumi 2013.gadā.**

I.Circene – lūdz NAIP locekļiem VM Sabiedrības veselības departamenta direktorei S.Līviņai prezentēt darba kārtības trešo punktu, t.i., plānā plānotos pasākumus 2013.gadā.

S.Līviņa – informē, ka plāna mērķis ir sekmēt alkoholisko dzērienu kaitējuma mazināšanu sabiedrības veselībai, nodrošinot plānotu, saskaņotu un koordinētu pasākumu veikšanu.

Plāna īstenošanas risinājums ietverts četros galvenajos rīcības virzienos:

- I. Alkoholisko dzērienu piedāvājuma ierobežošana un kontrole.
- II. Alkoholisko dzērienu pieprasījuma samazināšana.
- III. Riskantas un kaitējošas alkoholisko dzērienu lietošanas samazināšana.
- IV. Alkoholisko dzērienu lietošanas un tās radīto seku indikatorrādītāju monitorings un sabiedrības informēšana.

Informē, kādi ir veicamie pasākumi 2013.gadā un kuras institūcijas ir atbildīgas par šo pasākumu realizāciju.

S.Līviņas prezentācija ir pieejama VM mājas lapā http://www.vm.gov.lv/lv/ministrija/konsultativas_padomes/nacionala_alkoholisma_ierobešanas_padome/.

A.Stirna – atzīmē, ka daži pasākumi plāna ietvaros bija jārealizē jau 2012.gadā.

S.Līviņa – paskaidro, ka pasākumus, kurus nebija iespējams realizēt 2012.gadā, tie pārceļas uz 2013.gadu. Piebilst, ka saskaņā ar plānu minētās atbildīgās institūcijas līdz 2015.gada 1.martam atbilstoši kompetencei iesniegs Veselības ministrijā informāciju par plāna īstenošanu.

S.Šimfa – komentē, ka pirms NAIP sēdes bija ekspertu darba grupa, kurā tika diskutēts par priekšlikumiem grozījumiem Alkoholisko dzērienu aprites likumā, lai mazinātu alkoholisko dzērienu patēriņu sabiedrībā kopumā. Darba grupās parasti piedalās gan alkoholisko dzērienu ražotāji un tirgotāji, gan sabiedrības veselības eksperti, taču tas rada bažas, vai abas puses varēs rast kompromisu. Katra puse pārstāv dažādas intereses. Jautājums ir, ko mēs izvēlamies – tautas veselību vai ražotāju intereses?

I.Circene – paskaidro, ka protams, pirmajā vietā ir sabiedrības veselības intereses, mazināt alkohola lietošanu sabiedrībā. Prioritāte ir sabiedrības veselības nodrošināšana.

P.Leiškalns – atzīmē, ka nevarētu tā teikt, ka abas iesaistītās puses nav vienojušās. Līdz šim ļoti daudz, kas tika panākts, pieņemot šo plānu. Piebilst, ka attiecībā uz bērniem ir jābūt visstingrākajiem ierobežojumiem uz alkoholiskajiem dzērieniem. Maksimāli jāorientējas uz to, lai bērnu rīcībā nenonāktu alkoholiskie dzērieni. Jāmaina sabiedrības attieksme kopumā.

P.Liniņš – atzīmē, ka plānā minētie pasākumi ir apgrūtināši un nesamērīgi. Norāda uz to, ka ar minētajiem pasākumiem netiks sasniegts plāna mērķis. Iespējams, ka tas radīs pretēju efektu, veicinās nelegālo alkohola tirdzniecību.

I.Circene – plānā definētais mērķis vērst uz to, lai sabiedrība kopumā mazāk patērētu alkoholiskos dzērienus, it īpaši jauniešu un pusaudžu vidū, norādot, ka alkohola lietošana ir bīstama viņu veselībai un turpmākai viņu dzīvei.

R.Ieviņš – piebilst, ka nelegālai alkoholisko dzērienu aprites kontroles nodrošināšanai ir piemērojami citi ieviešanas pasākumi nevis pasākumi, kas vērsti uz sabiedrības informēšanu, izglītošanu un alkoholisko dzērienu reklāmas ierobežojumiem.

I.Ozola – informē, ka uzņēmumos ir iekšējās kārtības noteikumi, kas regulē kārtību uzņēmumos. Iesaka pēc alkoholisko dzērienu reklāmām ielikt rullīti ar informāciju, ka alkohola lietošana ir kaitīga Jūsu veselībai. Norāda, ka informēšana būtu daudz iedarbīgāka nekā reklāmas ierobežojumi vai aizliegšana.

I.Allīks – ņemot vērā, ka plānā ir noteikti rezultatīvie rādītāji, līdz ar to novērtēšanas perioda beigās varēs izvērtēt, vai būs sasniegti iecerēto vai kaut kas būs jāprecizē, jāuzlabo.

Diskusijas.

4. LU Atturības un veselības izglītības veicināšanas biedrības un Jaunatnes atturības federācijas priekšlikumi alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas jomā.

S.Lobanova – prezentē priekšlikumus alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas jomā.

R.Ieviņš – prezentē LU Atturības un veselības izglītības veicināšanas biedrības viedokli, tai skaitā, arī priekšlikumus par vecuma sliekšņa palielināšanu no 18 gadiem līdz 21 gadam, iegādājoties alkoholiskos dzērienus.

LU Atturības un veselības izglītības veicināšanas biedrības un Jaunatnes atturības federācijas prezentācijas ir pieejamas VM mājas lapā http://www.vm.gov.lv/lv/ministrija/konsultativas_padomes/nacionala_alkoholisma_ierobešanas_padome/.

I.Circene – atzīmē, ka visās valstīs nav vienāda attieksme pret alkoholiskajiem dzērieniem un tā lietošanu. Vairākos Eiropas reģionos tiem ir pat kultūrvērtība. Piemēram, Grieķijā, Itālijā nav pārdošanas ierobežojumi attiecībā uz iedzīvotāju vecumu. Pārdošanas ierobežojumi tādās valstīs kā Somijā (uz stipro alkoholu), Norvēģijā (uz stipro alkoholu), Zviedrijā ir noteikts vecuma sliekšnis 20 gadi. Diskusijas par šo tēmu tiks turpinātas. Norāda uz to, ka jāatbalsta profilakses darbi, lai mazinātu jau esošo alkoholisko dzērienu patēriņu sabiedrībā.

Diskusijas.

5. Citi jautājumi.

S.Līviņa – informē, ka š.g. 6.februārī tika saņemta pētnieka M.Trapenciera e-pasta vēstule ar lūgumu rast iespēju š.g. 7.februāra NAIP sēdes darba kārtībā iekļaut papildus jautājumu par Latvijas neiesaistīšanos Joint Action (JA) projektā par alkoholu. **S.Līviņa** norāda, ka minētā M.Trapenciera e-pasta vēstule tika saņemta iepriekšējā dienā pirms NAIP sēdes, līdz ar to NAIP sekretariāts informē, ka š.g. 7.februāra NAIP sēdes darba kārtībā netika iekļauts M.Trapenciera minētais lūgums.

I.Circene – lūdz pārējiem NAIP locekļiem viedokli, vai nākamajā NAIP sēdes darba kārtībā iekļaut jautājumu par Joint Action (JA) projektu par alkoholu.

Ņemot vērā, ka NAIP locekļi neizrāda interesi par Joint Action (JA) projektu, augstākminētā informācija tika pieņemta zināšanai.

Sēdē nolēma:

1. NAIP locekļi atbalsta Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plānā 2012.-2014.gadam ietvertos pasākumus un to realizāciju turpmākajos gados.
2. Nākamajā NAIP sēdē:
 - 1) Valsts ieņēmumu dienestam informēt par mazumtirdzniecības licences atņemšanas mehānismu, gadījumos, kad alkoholiskie dzērieni tiek pārdoti nepilngadīgajām personām, kā arī piedāvāt iespējamus risinājuma variantus, lai uzlabotu esošo situāciju;
 - 2) Iekšlietu ministrijai sniegt informāciju par nepilngadīgo personu iesaistīšanu attiecībā uz alkoholisko dzērienu pārdošanu un iegādāšanos;
 - 3) Slimību profilakses un kontroles centram sniegt jaunākos pētījuma datus par jauniešu paradumiem attiecībā uz alkoholisko dzērienu lietošanu.

Nacionālās alkoholisma ierobežošanas
padomes priekšsēdētāja

I.Circene

Sekretariāts

L.Melke-Prizavoite